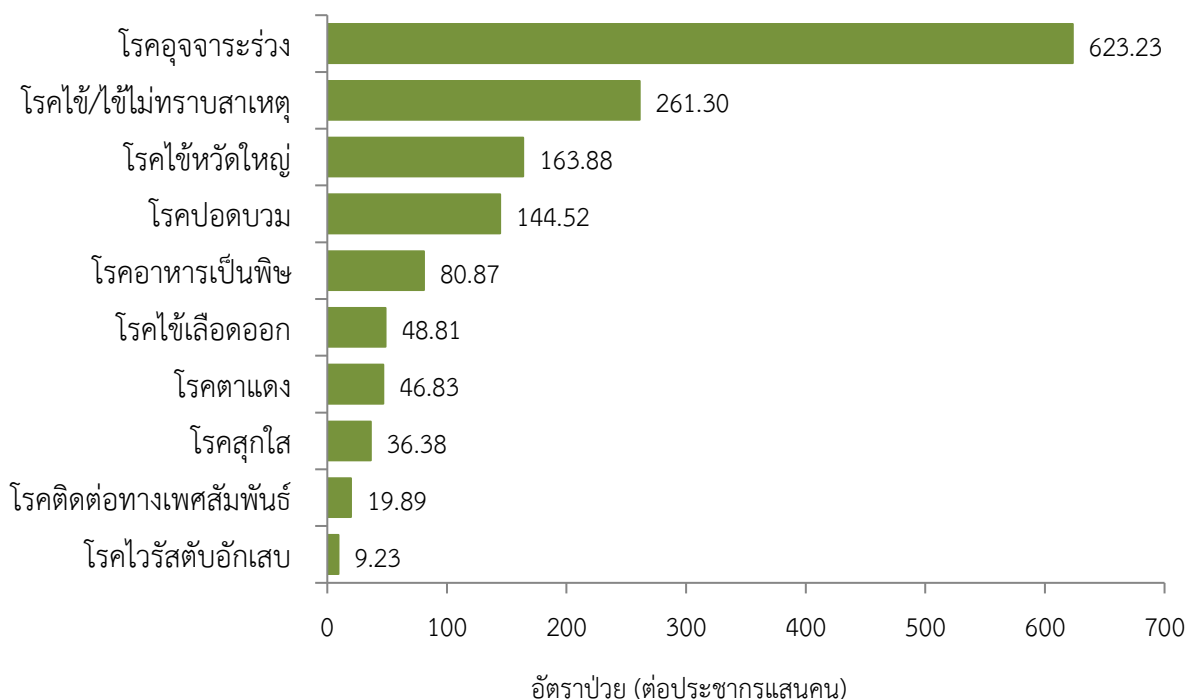

สถานการณ์โรคสำคัญที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยาในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 9 ประจำสัปดาห์ที่ 24 ปี 2563 (วันที่ 14–20 มิถุนายน 2563)

การวิเคราะห์สถานการณ์ใช้ข้อมูลสะสมตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1 –23 (วันที่ 1 มกราคม - 13 มิถุนายน 2563) เขตสุขภาพที่ 9 ได้รับรายงานผู้ป่วยในระบบเฝ้าระวัง 506 จากเครือข่าย 4 จังหวัด (นครราชสีมา ชัยภูมิ สุรินทร์ และบุรีรัมย์) มีรายงานผู้เสียชีวิต 6 ราย ได้แก่ โรคไข้หวัดใหญ่ 2 ราย (นครราชสีมา 2 ราย) โรคไข้เลือดออก 2 ราย (นครราชสีมา 2 ราย) โรคไข้สมองอักเสบไม่ทราบสาเหตุ 1 ราย (สุรินทร์ 1 ราย) และ โรคไข้หัด 1 ราย (นครราชสีมา 1 ราย)

10 อันดับโรคที่มีอัตราป่วยต่อประชากรแสนคนสูงสุด

10 อันดับโรคที่มีอัตราป่วยต่อประชากรแสนคนสูงสุด คือ โรคอุจจาระร่วง 623.23 ต่อประชากรแสนคน โรคไข้/ไข้ไม่ทราบสาเหตุ 261.30 ต่อประชากรแสนคน โรคไข้หวัดใหญ่ 163.88 ต่อประชากรแสนคน โรคปอดบวม 144.52 ต่อประชากรแสนคน โรคอาหารเป็นพิษ 80.87 ต่อประชากรแสนคน โรคไข้เลือดออก 48.81 ต่อประชากรแสนคน โรคตาแดง 46.83 ต่อประชากรแสนคน โรคสுகไส 36.38 ต่อประชากรแสนคน โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 19.89 ต่อประชากรแสนคน และโรคไวรัสตับอักเสบบี 9.23 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 10 อันดับโรคที่มีอัตราป่วยต่อประชากรแสนคนสูงสุดในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 9
ที่มา :รายงาน 506 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในพื้นที่ข้อมูล ณ วันที่ 18 มิถุนายน 2563

โรคที่เป็นปัญหาทางสาธารณสุขในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 9 มีดังนี้

โรคไข้เลือดออกปี 2563 (วันที่ 1 มกราคม - 20 มิถุนายน 2563)

สถานการณ์โรคไข้เลือดออกประเทศไทย

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-15 มิถุนายน 2563 มีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก 18,568 ราย อัตราป่วย 27.96 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 11 ราย อัตราป่วยตายร้อยละ 0.06 อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง: 1.11 พบมากที่สุดในกลุ่มอายุ 15-24 ปี ร้อยละ 26.16 รองลงมาคือกลุ่มอายุ 10-14 ปี ร้อยละ 21.87 และกลุ่มอายุ 25-34 ปี ร้อยละ 12.71 ตามลำดับ ภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุด คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 36.97 ต่อประชากรแสน คนรองลงมาคือ ภาคกลาง 26.05 ต่อประชากรแสนคน ภาคใต้ 21.93 ต่อประชากรแสนคน และภาคเหนือ 19.88 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ โดยจังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุดในประเทศ คือ จังหวัดระยอง อัตราป่วย 100.51 ต่อประชากรแสนคน

สถานการณ์โรคไข้เลือดออกเขตสุขภาพที่ 9

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-13 มิถุนายน 2563 พบผู้ป่วย 3,306 ราย อัตราป่วย 48.81 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 2 ราย (นครราชสีมา 2 ราย) อัตราป่วยตายเท่ากับร้อยละ 0.06 อัตราส่วนเพศหญิงต่อเพศชาย 1:1.05 พบมากที่สุดในกลุ่มอายุ 10-14 ปี อัตราป่วย 97.15 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือกลุ่มอายุ 5-9 ปี อัตราป่วย 83.33 ต่อประชากรแสนคน และกลุ่มอายุ 15-24 ปี อัตราป่วย 39.01 ต่อประชากรแสนคนตามลำดับ ดังรูปที่ 1

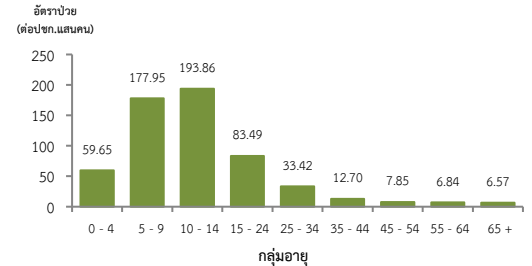
เปรียบเทียบจำนวนผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกปี 2563 กับค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (2558-2562)พบว่ามีความผิดปกติของการเกิดโรคตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1 เนื่องจากจำนวนผู้ป่วยมากกว่าค่ามัธยฐานและมีแนวโน้มการเกิดโรคเพิ่มขึ้น (สัปดาห์ที่ 21-23 ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน)ดังรูปที่ 2 จังหวัดที่มีอัตราป่วยโรคไข้เลือดออกสูงสุดคือ จังหวัดชัยภูมิ 84.28 ต่อประชากรแสนคนรองลงมาคือ จังหวัดนครราชสีมา 64.29 ต่อประชากรแสนคน จังหวัดบุรีรัมย์ 22.97 ต่อประชากรแสนคน และจังหวัดสุรินทร์ 20.11 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับรายละเอียดดังตารางที่ 1 เมื่อจำแนกอัตราป่วยโรคไข้เลือดออกในระดับอำเภอพบว่า อำเภอที่มีอัตราป่วยสูงสุดคือ อำเภอนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ 176.83 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา 162.46 ต่อประชากรแสนคน และอำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ 161.38 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 2

ข้อเสนอแนะ

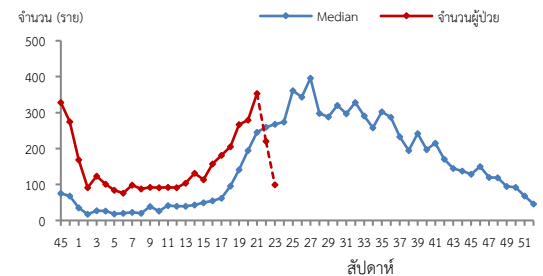
1. เผื่อระวังผู้ป่วยโดยเฉพาะเด็กเล็กในศูนย์เด็กเล็กและกลุ่มนักเรียน ถ้าพบผู้ป่วยจะต้องสอบสวนโรคเฉพาะรายทุกราย และดำเนินการควบคุมโรคตามมาตรการ 0 3 7
2. ควบคุมค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายไม่ให้เกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด (HI ≤ 10, CI = 0)
3. ประชาสัมพันธ์มาตรการ 3 เก็บป้องกัน 3 โรค และ 5ป 1ข ในการควบคุมโรคไข้เลือดออก
4. สร้างความเข้าใจและความตระหนักในการควบคุม ป้องกันโรคไข้เลือดออก “บ้านตนเอง ครอบครัวตนเอง คนในครอบครัวยังต้องเป็นผู้ดูแลกันเองเป็นอันดับแรก “หรือที่เรียกว่า “บ้านใครบ้านมัน”

ตารางที่ 2 อัตราป่วยโรคไข้เลือดออกสูงที่สุด 10 อันดับแรกในปี 2563เขตสุขภาพที่ 9

อัตราป่วยสะสม 10 อันดับแรก ระหว่างวันที่ 1 ม.ค.- 13 มิ.ย. 2563				
ลำดับ	อำเภอ	จังหวัด	Pt.ราย	อัตราป่วย*
1	นินสง่า	ชัยภูมิ	46	176.83
2	เฉลิมพระเกียรติ	นครราชสีมา	58	162.46
3	คอนสาร	ชัยภูมิ	100	161.38
4	โนนไทย	นครราชสีมา	114	158.42
5	พุทไธสง	บุรีรัมย์	64	137.29
6	ภักดีชุมพล	ชัยภูมิ	38	122.76
7	บัวใหญ่	นครราชสีมา	100	120.68
8	เกษตรสมบูรณ์	ชัยภูมิ	130	116.14
9	โชคชัย	นครราชสีมา	79	96.66
10	หนองบัวระเหว	ชัยภูมิ	35	91.47

รูปที่ 1 แผนภูมิแสดงอัตราป่วยโรคไข้เลือดออกต่อประชากรแสนคน จำแนกตามกลุ่มอายุ ปี 2563

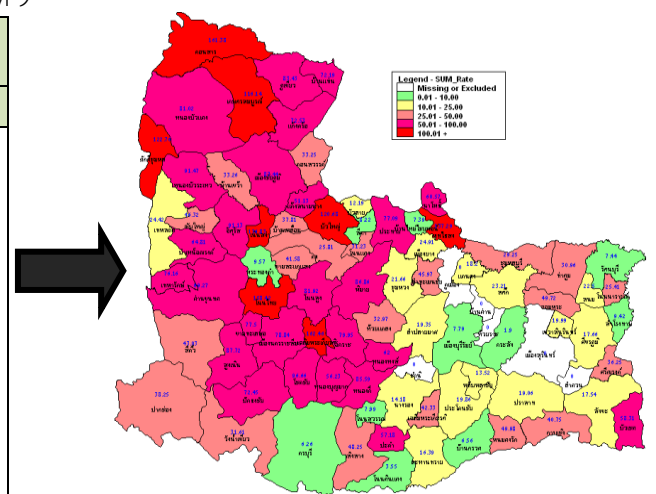

หมายเหตุ : สัปดาห์ที่ 21-23 ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน

รูปที่ 2 จำนวนผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกจำแนกรายสัปดาห์เปรียบเทียบกับข้อมูลปี 2563 กับค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (2558-2562) ตารางที่ 1 เปรียบเทียบผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกปี 2563และปี 2562ช่วงเวลาเดียวกันแยกรายจังหวัด

จังหวัด	ปี 2563 (1ม.ค.-13 มิ.ย.63)		ปี 2562 (1ม.ค.-13 มิ.ย.62)		อัตราป่วยปี 63/62 (เท่า)
	Pt. (ราย)	อัตราป่วย*	Pt. (ราย)	อัตราป่วย*	
ชัยภูมิ	960	84.28	771	67.67	1.25
นครราชสีมา	1699	64.29	2752	104.27	0.62
บุรีรัมย์	366	22.97	1057	66.40	0.35
สุรินทร์	281	20.11	873	62.48	0.32

หมายเหตุ * อัตราป่วยต่อประชากรแสนคน

รูปที่ 3 อัตราป่วยโรคไข้เลือดออก ปี 2563 จำแนกรายอำเภอในเขตสุขภาพที่ 9

โรคไขหวัดใหญ่ ปี 2563 (วันที่ 1 มกราคม - 20 มิถุนายน 2563)

สถานการณ์โรคไขหวัดใหญ่ประเทศไทย

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-14 มิถุนายน 2563 มีผู้ป่วย 102,404 ราย อัตราป่วย 154.19 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 3 ราย อัตราป่วยตาย ร้อยละ 0.003 อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 1:1.08 พบมากที่สุดในกลุ่มอายุ 0-4 ปี ร้อยละ 21.63 รองลงมา คือกลุ่มอายุ 10-14 ปี ร้อยละ 12.57 และกลุ่มอายุ 7-9 ปี ร้อยละ 11.23 ตามลำดับ ภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุดคือ ภาคเหนือ 222.15 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ ภาคกลาง 181.49 ต่อประชากรแสนคน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 128.54 ต่อประชากรแสนคน และภาคใต้ 60.90 ต่อประชากรแสนคนตามลำดับ โดยจังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุดในประเทศ คือ จังหวัดพะเยา อัตราป่วย 456.00 ต่อประชากรแสนคน

สถานการณ์โรคไขหวัดใหญ่เขตสุขภาพที่ 9

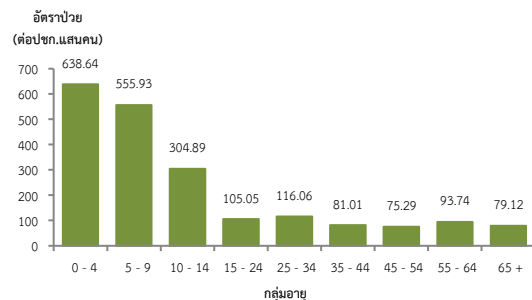
ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-13 มิถุนายน 2563 พบผู้ป่วย 11,099 ราย อัตราป่วย 163.88 ต่อประชากรแสนคน มีผู้เสียชีวิต 2 ราย (นครราชสีมา 2 ราย) อัตราป่วยตายร้อยละ 0.02 อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 1:1.13 พบมากที่สุดในกลุ่มอายุ 0-4 ปี อัตราป่วย 638.64 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 5-9 ปี อัตราป่วย 555.93 ต่อประชากรแสนคน และกลุ่มอายุ 10-14 ปี อัตราป่วย 304.89 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ ดังรูปที่ 1

เปรียบเทียบผู้ป่วยโรคไขหวัดใหญ่ ปี 2563 กับค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (2558-2562) พบว่า ปี 2563 ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1-8 มีความผิดปกติของการเกิดโรคไขหวัดใหญ่เนื่องจากจำนวนผู้ป่วยมากกว่าค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง แต่ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 9 - ปัจจุบัน พบแนวโน้มการเกิดโรคลดลงอย่างต่อเนื่องและน้อยกว่าค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (สัปดาห์ที่ 21-23 ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน) ดังรูปที่ 2 มีค่าสัดส่วน ILI ทั้ง 4 จังหวัดน้อยกว่าร้อยละ 5 ดังรูปที่ 3

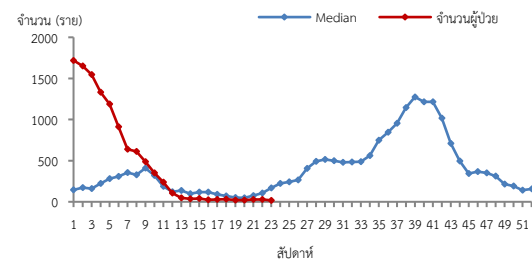
จังหวัดที่มีอัตราป่วยโรคไขหวัดใหญ่สูงสุดคือจังหวัดนครราชสีมา 242.24 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือจังหวัดชัยภูมิ 155.48 ต่อประชากรแสนคน จังหวัดบุรีรัมย์ 136.75 ต่อประชากรแสนคน และจังหวัดสุรินทร์ 53.45 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 1 เมื่อจำแนกอัตราป่วยโรคไขหวัดใหญ่ระดับอำเภอ พบว่า อำเภอที่มีอัตราป่วยสูงสุดคือ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา 742.19 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคืออำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา 487.53 ต่อประชากรแสนคน และอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 420.84 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 2

ข้อเสนอแนะ

1. โรคไขหวัดใหญ่เป็นโรคที่มีวิธีการป้องกันและวิธีการรักษาที่มีประสิทธิภาพ แต่ต้องเฝ้าระวังในกลุ่มผู้สูงอายุอย่างเข้มข้นเนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีอัตราป่วยต่ำแต่มีอัตราป่วยตายสูง ซึ่งส่วนใหญ่อยู่กลุ่มผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวด้วยโรคเรื้อรังไม่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคไขหวัดใหญ่
2. เฝ้าระวังผู้ป่วยที่มีอาการ ILI โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ ถ้าพบผู้ที่มีอาการเข้าได้กับโรคไขหวัดใหญ่ต้องตรวจทางห้องปฏิบัติการด้วย Rapid test และให้ยา Oseltamivir
3. ในสถานที่ที่มีคนอยู่หนาแน่นและพักค้าง เช่น เรือนจำ ค่ายทหาร โรงเรียน การเข้าค่ายพักแรม ควรมีการคัดกรองผู้ที่มีอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ หากพบผู้ป่วยต้องมีการแยกผู้ป่วย โดยให้แยกห้องนอน หรือหยุดเรียน หยุดงาน
4. เมื่อมีผู้ป่วยโรคไขหวัดใหญ่จะต้องดำเนินการสอบสวนโรคเฉพาะรายทุกราย และค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในพื้นที่

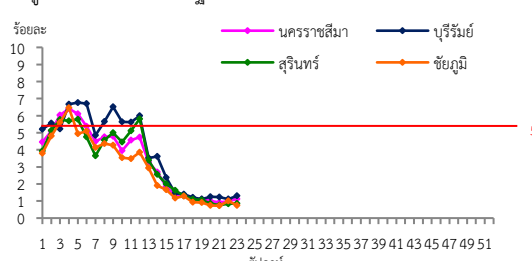

รูปที่ 1 แผนภูมิแสดงอัตราป่วยโรคไขหวัดใหญ่ต่อประชากรแสนคน จำแนกตามกลุ่มอายุ ปี 2563

หมายเหตุ : สัปดาห์ที่ 21-23 ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน

รูปที่ 2 จำนวนผู้ป่วยโรคไขหวัดใหญ่จำแนกรายสัปดาห์เปรียบเทียบกับข้อมูลปี 2563 กับค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (2558 - 2562)

รูปที่ 3 สัดส่วน ILI ต่อผู้ป่วยนอก แยกรายจังหวัดเขตสุขภาพที่ 9 นครราชสีมา ปี 2563

ที่มา : ระบบเฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาของกลุ่มอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ข้อมูล ณ วันที่ 18 มิ.ย. 2563

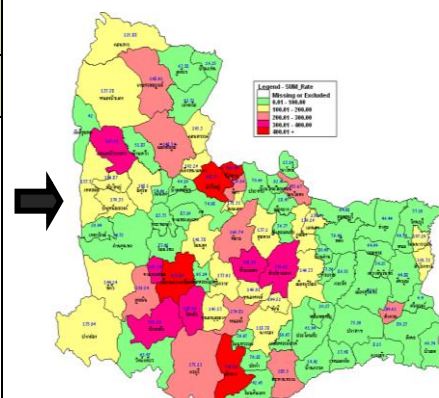
ตารางที่ 1 เปรียบเทียบอัตราป่วยโรคไขหวัดใหญ่ปี 2563 และปี 2562 ช่วงเวลาเดียวกันแยกรายจังหวัด

จังหวัด	ปี 2563 (1ม.ค.-13 มิ.ย.63)		ปี 2562 (1ม.ค.-13 มิ.ย.62)		อัตราป่วย (เท่า)
	Pt. (ราย)	อัตราป่วย*	Pt. (ราย)	อัตราป่วย*	
นครราชสีมา	6,402	242.24	13,678	518.26	0.47
ชัยภูมิ	1,771	155.48	2,856	250.67	0.62
บุรีรัมย์	2,179	136.75	1,831	115.02	1.19
สุรินทร์	747	53.45	1,449	103.71	0.52

หมายเหตุ * อัตราป่วยต่อประชากรแสนคน

ตารางที่ 2 อัตราป่วยโรคไขหวัดใหญ่สูงสุด 10 อันดับแรก ในปี 2563 เขตสุขภาพที่ 9

อัตราป่วยสะสม 10 อันดับแรก ระหว่างวันที่ 1ม.ค.- 13 มิ.ย.2563					
ลำดับ	อำเภอ	จังหวัด	Pt. ราย	อัตราป่วย*	
1	เสิงสาง	นครราชสีมา	523	742.19	
2	บัวใหญ่	นครราชสีมา	404	487.53	
3	เมือง	นครราชสีมา	1927	420.84	
4	บัวลาย	นครราชสีมา	101	410.49	
5	โชคชัย	นครราชสีมา	322	393.96	
6	ลำปลายมาศ	บุรีรัมย์	510	379.62	
7	หนองบัวระเหว	ชัยภูมิ	139	363.26	
8	ห้วยแถลง	นครราชสีมา	274	361.39	
9	ปักธงชัย	นครราชสีมา	412	351.19	
10	ขามทะเลสอ	นครราชสีมา	90	303.24	

รูปที่ 4 อัตราป่วยโรคไขหวัดใหญ่ ปี 2563 จำแนกรายอำเภอในเขตสุขภาพที่ 9

โรคมือ เท้า ปาก ปี 2563 (วันที่ 1 มกราคม - 20 มิถุนายน 2563)

สถานการณ์โรคมือ เท้า ปาก ประเทศไทย

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-13 มิถุนายน 2563 พบผู้ป่วย 6,076 ราย อัตราป่วย 9.15 ต่อประชากรแสนคน ไม่มีผู้เสียชีวิต อัตราส่วนเพศชาย ต่อเพศหญิง 1: 1.24 กลุ่มอายุที่พบมากที่สุดคือ 0-4ปี ร้อยละ 82.92 รองลงมา คือ อายุ 5 ปี ร้อยละ 4.81 และ 7-9 ปี ร้อยละ 4.61 ตามลำดับ ภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุด คือ ภาคเหนือ 15.42 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือภาคใต้ 10.14 ต่อประชากรแสนคน ภาคกลาง 9.16 ต่อประชากรแสนคน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5.26 ต่อประชากรแสนคนตามลำดับ โดยจังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุดในประเทศ คือ จังหวัดน่าน อัตราป่วย 36.95 ต่อประชากรแสนคน

สถานการณ์โรคมือเท้าปากเขตสุขภาพที่ 9

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-13 มิถุนายน 2563 มีผู้ป่วย 286 ราย อัตราป่วย 4.22 ต่อประชากรแสนคน ไม่มีผู้เสียชีวิต อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 1:1.13พบมากที่สุด ในอายุ 1 ปีอัตราป่วย 126.33 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ อายุ 2 ปี อัตราป่วย 68.76 ต่อประชากรแสนคน และอายุ 3 ปีอัตราป่วย 60.56 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับดังรูปที่ 1

เปรียบเทียบกับจำนวนผู้ป่วยโรคมือเท้าปากปี 2563 กับค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (2558-2562) ไม่พบความผิดปกติของการเกิดโรคโดยมีจำนวนผู้ป่วยน้อยกว่าค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (สัปดาห์ที่ 21-23 ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน) ดังรูปที่ 2

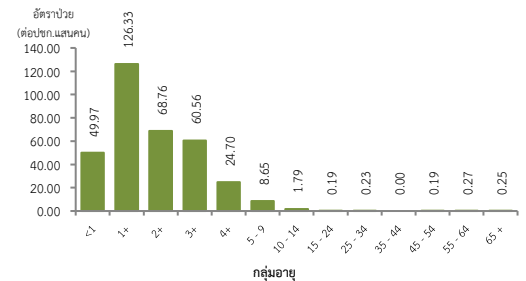
จังหวัดที่มีอัตราป่วยโรคมือเท้าปากสูงสุดคือ จังหวัดนครราชสีมา 4.69 ต่อประชากรแสนคนรองลงมาคือ จังหวัดชัยภูมิ 4.39 ต่อประชากรแสนคน จังหวัดบุรีรัมย์ 3.77 ต่อประชากรแสนคน และจังหวัดสุรินทร์ 3.72 ต่อประชากรแสนคนตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 1 เมื่อจำแนกอัตราป่วยโรคมือเท้าปากระดับอำเภอ พบว่า อำเภอที่มีอัตราป่วยสูงสุดคืออำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ 15.32 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคืออำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ 12.91 ต่อประชากรแสนคน และอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ 12.84 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 2

ข้อเสนอแนะดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคในศูนย์เด็กเล็กอย่างเข้มข้นและต่อเนื่องดังนี้

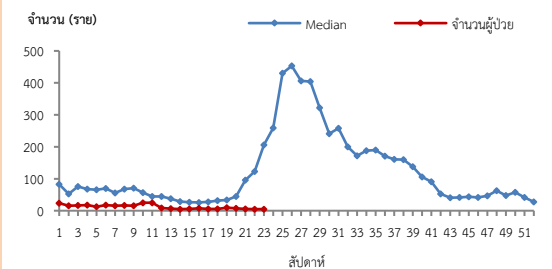
- ครูที่เลี้ยงคักครองนักเรียนทุกเช้าก่อนเข้าเรียนหากพบเด็กป่วยให้แจ้งผู้ปกครองรับเด็กไปพบแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบเมื่อพบนักเรียนที่มีอาการสงสัยโรคมือ เท้า ปาก
- สอนเด็กล้างมืออย่างถูกวิธีและจัดให้มีจุดล้างมือพร้อมสบู่หรือเจลล้างมือรวมถึงทำความสะอาดเครื่องนอน ของเล่นและอุปกรณ์ที่ใช้ส่วนรวมเป็นประจำ
- ผู้ปกครองควรหมั่นสังเกตอาการบุตรหลานอย่างใกล้ชิดหากมีอาการไข้ร่วมกับแผลในปากโดยอาจมีหรือไม่มีตุ่มน้ำที่มือหรือเท้าก็ได้บางรายอาจมีเฉพาะใช้ควรรีบพาไปพบแพทย์และให้หยุดเรียนจนกว่าจะหายเป็นปกติและไม่ควรคลุกคลีกับคนอื่นในครอบครัวหลีกเลี่ยงการพาบุตรหลานที่มีอาการป่วยไปในที่ชุมชน เช่น สนามเด็กเล่น บ้านบอล ตลาด ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น เพื่อลดการแพร่กระจายเชื้อและป้องกันการระบาดในชุมชน

ตารางที่ 2 อัตราป่วยโรคมือเท้าปากสูงสุด 10 อันดับแรกในปี 2563เขตสุขภาพที่ 9

อัตราป่วยสะสม 10 อันดับแรก ระหว่างวันที่ 1ม.ค.-13 มิ.ย. 2563				
ลำดับ	อำเภอ	จังหวัด	Pt.ราย	อัตราป่วย*
1	ชุมพลบุรี	สุรินทร์	11	15.32
2	บ้านด่าน	บุรีรัมย์	4	12.91
3	หนองกี่	บุรีรัมย์	9	12.84
4	ท่าตูม	สุรินทร์	12	12.38
5	เกษตรสมบูรณ์	ชัยภูมิ	12	10.72
6	เสิงสาง	นครราชสีมา	7	9.93
7	บัวเขต	สุรินทร์	4	9.72
8	ลำปลายมาศ	บุรีรัมย์	13	9.68
9	ด่านขุนทด	นครราชสีมา	12	9.34
10	วังน้ำเขียว	นครราชสีมา	4	9.03

รูปที่ 1 แผนภูมิแสดงอัตราป่วยโรคมือเท้าปากต่อประชากรแสนคน จำแนกตามกลุ่มอายุปี 2563

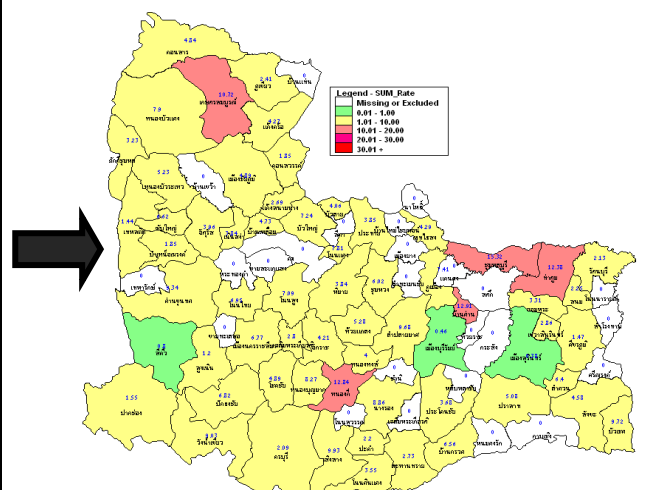
หมายเหตุ : สัปดาห์ที่ 21-23 ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน

รูปที่ 2 จำนวนผู้ป่วยโรคมือเท้าปากจำแนกรายสัปดาห์เปรียบเทียบกับข้อมูลปี 2563 กับค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (2558-2562)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบอัตราป่วยโรคมือเท้าปากปี 2563และปี 2562 ช่วงเวลาเดียวกันแยกรายจังหวัด

จังหวัด	ปี 2563 (1ม.ค.-13 มิ.ย.63)		ปี 2562 (1ม.ค.-13 มิ.ย.62)		อัตราป่วย ปี 63/62 (เท่า)
	Pt. (ราย)	อัตรา ป่วย*	Pt. (ราย)	อัตรา ป่วย*	
นครราชสีมา	124	4.69	466	17.66	0.27
ชัยภูมิ	50	4.39	138	12.11	0.36
บุรีรัมย์	60	3.77	268	16.84	0.22
สุรินทร์	52	3.72	352	25.19	0.15

หมายเหตุ * อัตราป่วยต่อประชากรแสนคน

รูปที่ 3 อัตราป่วยโรคมือเท้าปาก ปี 2563จำแนกรายอำเภอในเขตสุขภาพที่ 9

โรคหัด ปี 2563 (วันที่ 1 มกราคม – 20 มิถุนายน 2563)

สถานการณ์โรคหัดประเทศไทย

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 13 มิถุนายน 2563 พบผู้ป่วย 827 ราย อัตราป่วย 1.25 ต่อประชากรแสนคน ไม่มีผู้เสียชีวิต อัตราส่วนเพศหญิงต่อเพศชาย 1:1.12 พบมากที่สุดในกลุ่มอายุ 0-4 ปี ร้อยละ 28.17 รองลงมาคือกลุ่มอายุ 15-24 ปี ร้อยละ 24.79 และกลุ่มอายุ 25-34 ร้อยละ 18.50 ตามลำดับ ภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุดคือภาคใต้ 2.93 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือภาคเหนือ 1.53 ต่อประชากรแสนคน ภาคกลาง 1.07 ต่อประชากรแสนคน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 0.55 ต่อประชากรแสนคนตามลำดับ โดยจังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุดในประเทศ คือ จังหวัดนราธิวาส อัตราป่วย 13.83 ต่อประชากรแสนคน

สถานการณ์โรคหัดเขตสุขภาพที่ 9

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 13 มิถุนายน 2563 พบผู้ป่วยโรคหัด 36 ราย อัตราป่วย 0.53 ต่อประชากรแสนคน ไม่มีรายงานผู้เสียชีวิตอัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 1:1.40 พบมากในอายุ 4 ปี อัตราป่วย 2.59 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคืออายุ 3 ปี อัตราป่วย 1.31 ต่อประชากรแสนคน และกลุ่มอายุ 5-9 ปี อัตราป่วย 0.98 ต่อประชากรแสนคน ดังรูปที่ 1

ผู้ป่วยปี 2563 เปรียบเทียบค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (2558-2562) พบว่ามีความผิดปกติของการเกิดโรคตั้งแต่สัปดาห์ที่ 7-9 โดยมีจำนวนผู้ป่วยมากกว่าค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง แต่ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 10- ปัจจุบัน พบแนวโน้มการเกิดโรคลดลงและน้อยกว่าค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (สัปดาห์ที่ 21-23 ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน) ดังรูปที่ 2

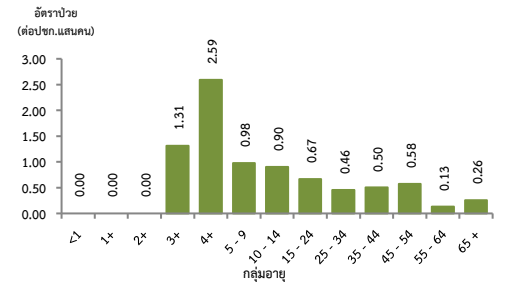
จังหวัดที่มีอัตราป่วยโรคหัดสูงสุดคือจังหวัดชัยภูมิ 1.76 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือ จังหวัดนครราชสีมา 0.57 ต่อประชากรแสนคน จังหวัดสุรินทร์ 0.07 ต่อประชากรแสนคน รายละเอียดดังตารางที่ 1 ซึ่งเมื่อจำแนกอัตราป่วยโรคหัดระดับอำเภอพบว่า อำเภอที่มีอัตราป่วยสูงสุดคือ อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ 23.77 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคืออำเภอบัวเขตจังหวัดสุรินทร์ 2.43 ต่อประชากรแสนคน และอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 2.18 ต่อประชากรแสนคน รายละเอียดดังตารางที่ 2

ข้อเสนอแนะ

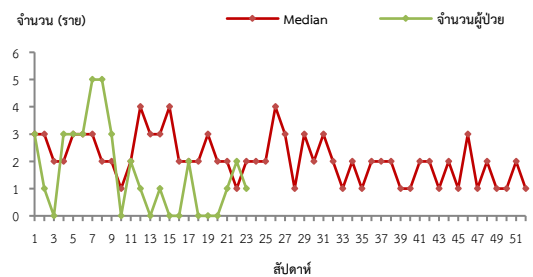
1. หน่วยงานสาธารณสุข และสถานพยาบาลควรเพิ่มความเข้มแข็งในการเฝ้าระวังและสอบสวนผู้ป่วยไข่ออกผื่นและผู้ป่วยสงสัยหัด โดยให้มีการสอบสวนและรายงานผู้ป่วยสงสัย รวมถึงเก็บตัวอย่างเลือดส่งตรวจยืนยันทาง ห้องปฏิบัติการ ผ่านระบบ Measles Database Online (www.eradicationthai.com) ภายใน 48 ชั่วโมงหลังพบผู้ป่วยสงสัย
2. เน้นการดูแลและแยกผู้ป่วยหัดในโรงพยาบาล โดยพิจารณาให้วิตามินเอแก่ผู้ป่วยสงสัยหัดทุกรายเพื่อลดอาการรุนแรง และควรแยกผู้ป่วยออกจากผู้ป่วยโรคอื่นเพื่อลดโอกาสการติดเชื้อในโรงพยาบาล
3. ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคหัด การติดต่อ การป้องกัน การรักษา แก่ผู้ป่วยและบุคคลใกล้ชิด
4. รณรงค์ให้วัคซีนในกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในพื้นที่ระบาด และไม่สามารถตรวจสอบประวัติการได้รับวัคซีน

ตารางที่ 2 อัตราป่วยโรคหัดสูงสุด 7 อันดับแรกในปี 2563 เขตสุขภาพที่ 9

อัตราป่วยสะสม 10 อันดับแรก ระหว่างวันที่ 1ม.ค.-13 มิ.ย.2563				
ลำดับ	อำเภอ	จังหวัด	Pt. ราย	อัตราป่วย*
1	จัตุรัส	ชัยภูมิ	18	23.77
2	บัวเขต	สุรินทร์	1	2.43
3	เมือง	นครราชสีมา	10	2.18
4	บ้านหันจรมรงค์	ชัยภูมิ	1	1.85
5	หนองบุญมาก	นครราชสีมา	1	1.65
6	ห้วยแถลง	นครราชสีมา	1	1.32
7	บัวใหญ่	นครราชสีมา	1	1.21
8	สูงเนิน	นครราชสีมา	1	1.2
9	ปักธงชัย	นครราชสีมา	1	0.85
10	ครบุรี	นครราชสีมา	0	0

รูปที่ 1 แผนภูมิแสดงอัตราป่วยโรคหัดต่อประชากรแสนคนจำแนกตามกลุ่มอายุ ปี 2563

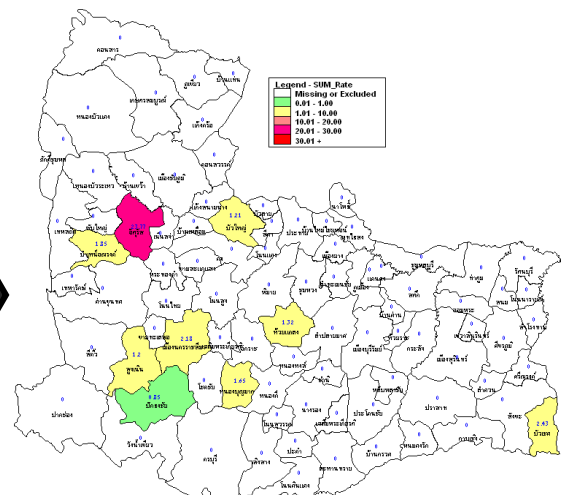
หมายเหตุ : สัปดาห์ที่ 21-23 ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน

รูปที่ 2 จำนวนผู้ป่วยโรคหัด จำนวนรายสัปดาห์เปรียบเทียบกับข้อมูลปี 2563 กับค่ามัธยฐาน 5 ปี ย้อนหลัง (2558-2562)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบอัตราป่วยโรคหัดปี 2563 และปี 2562 ช่วงเวลาเดียวกัน แยกรายจังหวัด

จังหวัด	ปี 2563 (1ม.ค.-13 มิ.ย.63)		ปี 2562 (1ม.ค.-13 มิ.ย.62)		อัตราป่วย ปี 63/62 (เท่า)
	Pt. (ราย)	อัตรา ป่วย*	Pt. (ราย)	อัตรา ป่วย*	
ชัยภูมิ	20	1.76	7	0.61	2.89
นครราชสีมา	15	0.57	41	1.55	0.37
บุรีรัมย์	0	0.00	10	0.63	0.00
สุรินทร์	1	0.07	10	0.72	0.09

หมายเหตุ * อัตราป่วยต่อประชากรแสนคน

รูปที่ 3 อัตราป่วยโรคหัดปี 2563 จำนวนรายอำเภอในเขตสุขภาพที่ 9

โรคปอดบวม ปี 2563 (วันที่ 1 มกราคม - 20 มิถุนายน 2563)

สถานการณ์โรคปอดบวมประเทศไทย

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม -15 มิถุนายน 2563 พบผู้ป่วย 97,944 ราย อัตราป่วย 147.47 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 60 ราย อัตราป่วยตาย ร้อยละ 0.06 อัตราส่วนเพศหญิงต่อเพศชาย 1: 1.19 พบมากที่สุดในกลุ่มอายุ 65 ปีขึ้นไป ร้อยละ 39.27 รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 0-4 ปี ร้อยละ 20.50 และกลุ่มอายุ 55-64 ร้อยละ 14.19 ตามลำดับ ภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุดคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 188.66 ต่อประชากรแสนคนรองลงมาคือภาคเหนือ 184.93 ต่อประชากรแสนคนภาคใต้ 120.63 ต่อประชากรแสนคน และภาคกลาง 99.00 ต่อประชากรแสนคนตามลำดับ โดยจังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุดในประเทศ คือ จังหวัดอุบลราชธานี อัตราป่วย 319.49 ต่อประชากรแสนคน

สถานการณ์โรคปอดบวมเขตสุขภาพที่ 9

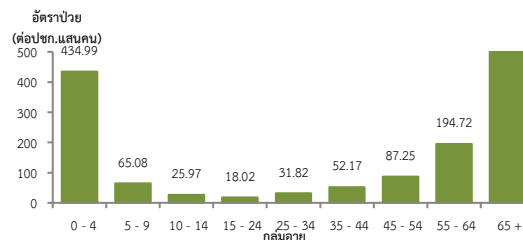
ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-13 มิถุนายน 2563 พบผู้ป่วย 9,788 ราย อัตราป่วย 144.52 ต่อประชากรแสนคน ไม่มีผู้เสียชีวิตต่ออัตราส่วนเพศหญิงต่อเพศชาย 1:1.17 พบมากที่สุดในกลุ่มอายุ 65 ปีขึ้นไป อัตราป่วย 558.88 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 0-4 ปี อัตราป่วย 434.99 ต่อประชากรแสนคน และกลุ่มอายุ 55-64 ปี อัตราป่วย 194.72 ต่อประชากรแสนคนตามลำดับดังรูปที่ 1

เปรียบเทียบจำนวนผู้ป่วยโรคปอดบวม ปี 2563 กับค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (2558-2562)พบว่าตั้งแต่สัปดาห์ที่ 8-ปัจจุบัน ไม่พบความผิดปกติของการเกิดโรค โดยมีจำนวนผู้ป่วยน้อยกว่าค่ามัธยฐานและแนวโน้มการเกิดโรคลดลงอย่างต่อเนื่อง (สัปดาห์ที่ 21-23 ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน) ดังรูปที่ 2

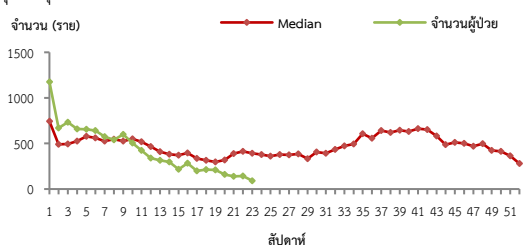
จังหวัดที่มีอัตราป่วยโรคปอดบวมสูงสุดคือ จังหวัดบุรีรัมย์ 200.20 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือ จังหวัดชัยภูมิ 188.22 ต่อประชากรแสนคน จังหวัดนครราชสีมา 110.34 ต่อประชากรแสนคน และจังหวัดสุรินทร์ 110.05 ต่อประชากรแสนคนตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 1 เมื่อจำแนกอัตราป่วยโรคปอดบวมในระดับอำเภอพบว่า อำเภอที่มีอัตราป่วยสูงสุดคือ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ 632.43 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ 369.95 ต่อประชากรแสนคน และอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ 337.65 ต่อประชากรแสนคนตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 2

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ป่วยที่เป็นโรคปอดบวมจากไขหวัดใหญ่ควรให้ยาต้านเชื้อไวรัส
2. หลังจากผู้ป่วยได้รับการวินิจฉัยสาเหตุจากเชื้อแบคทีเรียควรรักษาด้วยยาปฏิชีวนะอย่างรวดเร็วที่สุด
3. ฉีดวัคซีนป้องกันโรคในกลุ่มเสี่ยงคือ เด็กเล็ก ผู้ที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป และผู้ที่มีภาวะภูมิคุ้มกันต่ำหรือมีโรคประจำตัวบางอย่าง การฉีดวัคซีนที่ส่งผลในการลดอัตราการเกิดโรคปอดบวมจากการติดเชื้อซึ่งได้แก่ วัคซีนป้องกันไขหวัดใหญ่ และวัคซีนป้องกันโรคปอดอักเสบ

รูปที่ 1 แผนภูมิแสดงอัตราป่วยโรคปอดบวมต่อประชากรแสนคนจำแนกตามกลุ่มอายุ ปี 2563

รูปที่ 2 จำนวนผู้ป่วยโรคปอดบวมจำแนกรายสัปดาห์เปรียบเทียบกับข้อมูลปี 2563 กับค่ามัธยฐาน 5 ปี ย้อนหลัง (2558-2562)

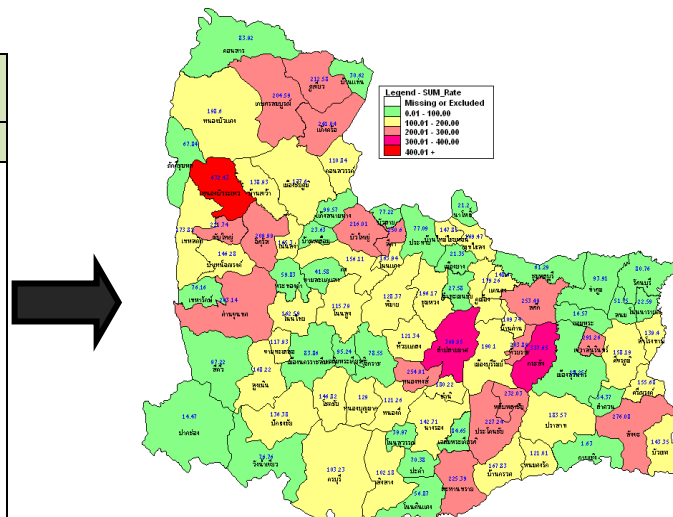
ตารางที่ 1 เปรียบเทียบอัตราป่วยโรคปอดบวมปี 2563 และปี 2562 ช่วงเวลาเดียวกันแยกจังหวัด

จังหวัด	ปี 2563 (1 ม.ค.-13 มิ.ย.63)		ปี 2562 (1ม.ค.-13 มิ.ย.62)		อัตราป่วย ปี 63/62 (เท่า)
	Pt. (ราย)	อัตรา ป่วย*	Pt. (ราย)	อัตรา ป่วย*	
บุรีรัมย์	3,190	200.20	2,756	173.13	1.16
ชัยภูมิ	2,144	188.22	3,083	270.59	0.70
นครราชสีมา	2,916	110.34	3,537	134.02	0.82
สุรินทร์	1,538	110.05	2,267	162.26	0.68

หมายเหตุ * อัตราป่วยต่อประชากรแสนคน

ตารางที่ 2 อัตราป่วยโรคปอดบวมที่สูงสุด 10 อันดับแรกในปี 2563เขตสุขภาพที่ 9

อัตราป่วยสะสม 10 อันดับแรก ระหว่างวันที่ 1ม.ค.- 13 มิ.ย.2563				
ลำดับ	อำเภอ	จังหวัด	Pt.ราย	อัตราป่วย*
1	หนองบัวระเหว	ชัยภูมิ	242	632.43
2	ลำปลายมาศ	บุรีรัมย์	497	369.95
3	กระสัง	บุรีรัมย์	355	337.65
4	เขวาสินรินทร์	สุรินทร์	102	291.26
5	สังขะ	สุรินทร์	362	276.08
6	หนองหงส์	บุรีรัมย์	127	254.01
7	สตึก	บุรีรัมย์	284	253.49
8	สีดา	นครราชสีมา	61	250.6
9	แก่งคร้อ	ชัยภูมิ	226	241.04
10	พลับพลาชัย	บุรีรัมย์	103	232.03

รูปที่ 3 อัตราป่วยโรคปอดบวมปี 2563 จำแนกรายอำเภอในเขตสุขภาพที่ 9

นางสาวกัญญรัตน์ สระแก้ว นักวิชาการสถิติชำนาญการ/ผู้จัดทำ
นายอภิรัตน์ โสกาปัง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ/ผู้ตรวจทาน